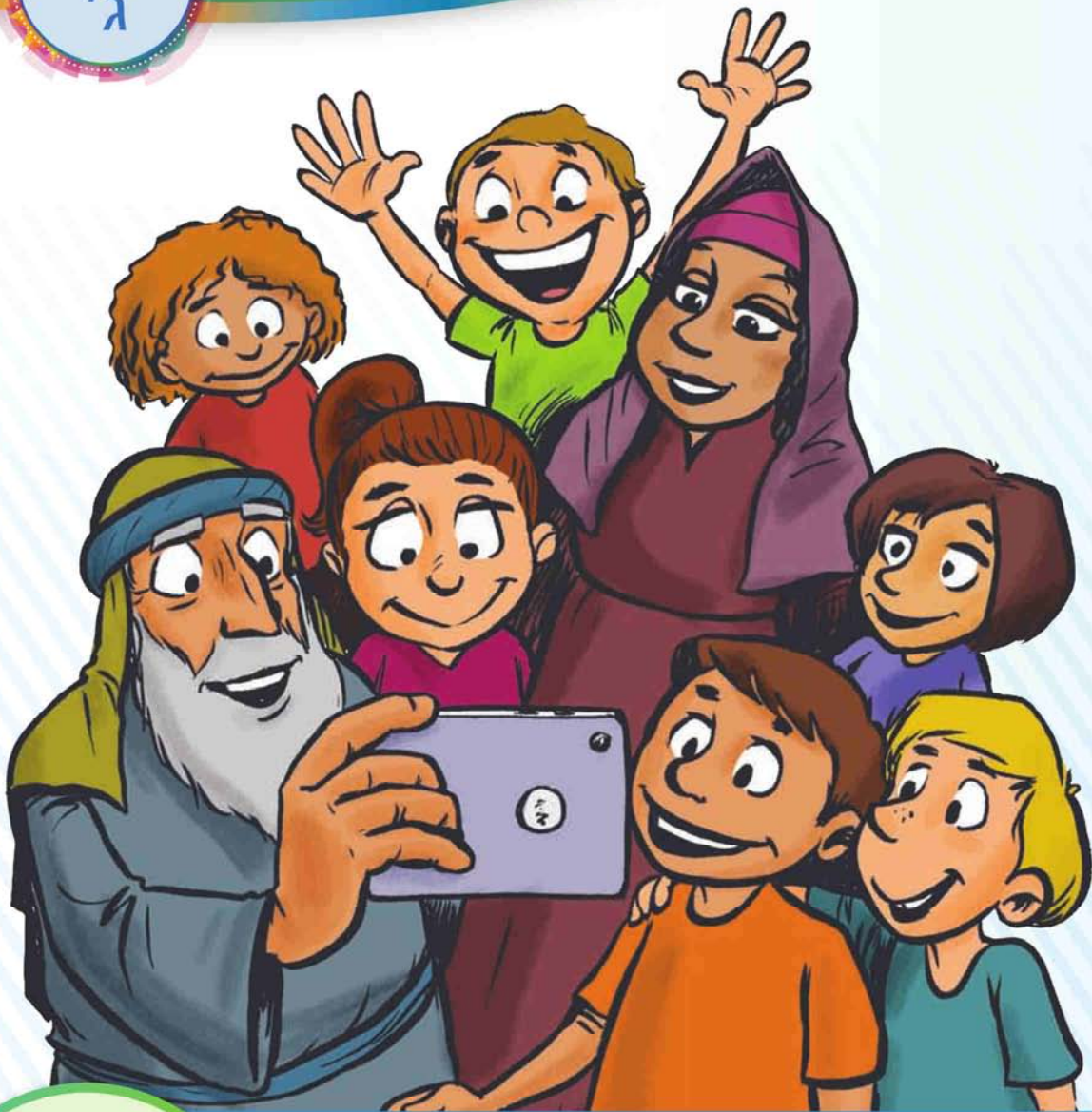

מפתחות נשפין אדם לחברו

ספר למוד במקצוע תרבות יהודית-ישראלית

לכתה
ג'

כתיבה והפקה:

חל"ד
HELED
חל"ד - חנוך לנוער ע"פ ורדי

לפי תכנית הלימודים החדשה
בתרבות יהודית-ישראלית

משרד החינוך
מחלקת חינוך
ישראל

כתיבה והפקה: חל"ד מפעלים חינוכיים www.heled.org.il

מנהלת כללית: הדר סופר

צוות היגוי: חני מנצורה, יסכה אליצור, רועי זמיר

כתיבה: יסכה אליצור, מיה דובינסקי, נעמה מאור, שלומית הרשקוביץ־שרשבסקי

עריכה פדגוגית־דידקטית: גב' רינה מונהייט

עריכה פדגוגית ומגדרית: הדר סופר

עריכה לשונית: בת-שבע ורדי

עריכה מדעית: ד"ר תמר קדרי

עריכה גרפית: תמר אפרתי

איורים: אלחנן בן אורי, מנחם הברשטט

טיפול בזכויות יוצרים: חל"ד

דפוס: דפוס איילון ירושלים

מי אנחנו?

ארגון "חל"ד מפעלים חינוכיים" הוא עמותה העוסקת, משנת 1975, בפיתוח, הטמעה ויישום של תכניות העשרה ביהדות ובתרבות יהודית־ישראלית. מטרת תוכניות אלה היא לבסס ולהעצים את הזהות היהודית בקרב ילדים ובני נוער, בגישה חיונית ופלורליסטית ובדרכי הוראה חווייתיות וחדשניות, תוך הצגת פן רלוונטי ואקטואלי. השם חל"ד הוא ראשי התיבות של הפסוק "חונך לנער על־פי דרכו" (משלי כ"ב, ו).

לאור הניסיון הרב שצברה בפיתוח תוכניות פורמליות ובלתי פורמליות, נענתה עמותת חל"ד לאתגר שמציבה תוכנית הלימודים החדשה בתרבות יהודית־ישראלית (תשע"ז-2017), ואנו מפתחים בשלבים ספרי לימוד מאושרים לבתי הספר היסודיים בהתאמה לתוכנית המקצוע.

מהדורה ראשונה תשע"ז 2017

- יחידה 12 -

אחריות

שעות הוראה: 3-4

מטרות

1. התלמידים יבינו מהי התנהגות אחראית.
2. התלמידים יבינו את המושג אחריות כלפי הכלל.

מושגים ודמויות

- "כל ישראל ערבים זה לזה"
- ערבות הדדית

הכנה מקדימה

- למדור 'מקשיבים לאגדה' - יש להביא אמצעים להשמעת האגדה.
- לפעילות העשרה - צפייה בסרטונים "הקודח בספינה" ו"או מסקל האבנים" ולהקרנת מילות השיר "דברים שמתחשק לי לפעמים לעשות"
- מאת יהודה אטלס - יש להביא אמצעים לצפייה.
- למשימת אתגר - יש להביא דפים צבעוניים או חוטים בצבעים שונים להכנת 'צמידי אחריות'.

מהלך היחידה

היחידה פותחת ב'טובים השניים' בזוג חברים שלומדים יחד בכיתה ונדרשים לגלות אחריות במסגרת תפקידיהם בוועדות הכיתה השונות. בהמשך לסיפור זה, התלמידים ילמדו מהי התנהגות אחראית בחייהם האישיים, ומהי השפעתה של התנהגות אחראית על האחר: בין במילוי תפקידים כראוי ובין בנזק שעלול להיגרם לאחר בעקבות

התנהגות שאינה כזו. במדור 'מקשיבים לאגדה' התלמידים ילמדו אגדת חז"ל הכתובה כמשל, העוסקת בהתנהגות חסרת אחריות המזיקה לכלל. המשל מספר על אדם שקודח ברצפת חדרו בספינה ומסכן את עצמו ואת יתר הנוסעים בה. התלמידים יעבדו את המשל באמצעות מענה על שאלות והצגה.

בחלקה השני של היחידה התלמידים ייפגשו עם המושג 'ערבות הדדית' וילמדו על הביטוי "כל ישראל ערבים זה לזה". לשם הפנמת המושג והמחשתו, יוצגו לפני התלמידים ארבע כתבות שכל אחת מהן מתארת תחום אחד שבו אנשים קיבלו עליהם אחריות ועשו מעשה לטובת הכלל והסביבה. לסיום, מוצעת לתלמידים אפשרות לבחור תחום שבו הם יכולים לקבל על עצמם אחריות ביחס לכלל לצד פעילות יצירתית של הכנת 'צמידי אחריות'.

הצעות להרחבה ולהעשרה

◀ הרחבה למורה - הסבר לביטוי "כל ישראל ערבים זה לזה":

הביטוי מופיע במקורות (בתלמוד בבלי, סנהדרין כז ע"ב ובמקומות נוספים) בנוסח זה: "כל ישראל ערבים זה בזה", ופירושו שכל אחד נושא באחריות לקיום המצוות של זולתו, ואדם אחד עלול אף להיענש בידי שמיים בגלל חטאי חברו. כיום הביטוי השתרש במשמעות שונה, והוא משמש לביטוי סולידריות שקיימת או שצריכה להתקיים בקרב העם.

◀ הרחבה לפעילות הכתבות (עמ' 121-122):

התלמידים מתבקשים לבחור כתבה אחת מבין הארבע שעוסקות באחריות לכלל ולהעלות שאלות לריאיון עם הפעילים המתוארים בכתבה. מומלץ לפתח דיון בנושא במליאת הכיתה, כדי שהתלמידים יתוודעו לכל הכתבות.

הקישורים לכתבות השונות:

משלחת סיוע בנפאל: אבירים זינו, נועם אמיר, קארין רוזקובסקי. פורסם: 26.4.2015

אמץ חייל: אירית מרק. פורסם: 26.11.2009

חבר חולה: ישראל מושקוביץ. פורסם: 13.6.2012

נקיון חופים: ציפי קפל. פורסם: 03.03.10

◀ הצעות למשימת אחריות כיתתית:

- 1 הכינו עיתון כיתתי - חלקו את הילדים לקבוצות, וכל אחת תקבל עליה משימה: כתבות אקטואליה, כתבות ריאיון סביב נושא מוגדר, מדור בדיחות, מדור קומיקס, מדור ספורט, מדור בישול, עיצוב העיתון וכו'.
- 2 הביאו עציץ לכיתה וקבעו תורנות השקיה.
- 3 ארגנו ארוחה כיתתית שכדי להכינה כל אחד יהיה אחראי לדאוג לאחד המצרכים.

לאחר ביצוע המשימה מומלץ לערוך עם התלמידים שיחה רפלקטיבית: האם היינו אחראים? האם הצלחנו לעמוד בהתחייבות שקיבלנו על עצמנו למען כלל הכיתה? האם ובמה צריך להשתפר ולגלות אחריות רבה יותר. כדאי גם להעניק תעודת הצטיינות כיתתית על גילוי האחריות.

◀ הרחבה לפעילות יצירת "צמידי אחריות" (עמ' 122):

את פעילות יצירת הצמידים המוצעת בסיום היחידה, אפשר לעשות כפעילות כיתתית: ניתן לשזור צמידים מחוטי צמר/רקמה, לקבוע צבע לצמידים על פי תחומי האחריות השונים, ואף להכין יומן מעקב שבו יכתבו התלמידים מדי יום המשך שרוט מה טעו רושא.

◀ סרטוני הנפשה לצפייה:

📺 סרטון הנפשה 1 - "הקודח בספינה"

ניתן לצפות בסרטון אחרי לימוד האגדה בעמ' 117-118, או כסיכום שיעור לפני שאלות רב-ברירה. אגדה זו היא משל לאדם שעושה מעשה חסר התחשבות וחסר אחריות, ובמעשהו פוגע גם בעצמו וגם באנשים סביבו.

הצעות לפעילות בעקבות הסרטון:

מהו הנמשל הנוגע לכיתה שלנו?

- א. דמיינו שהכיתה היא ספינה המפליגה בלב ים (תוכלו לקשט את חלונות הכיתה בגלים כחולים מבריסטול או מצלופן כחול, וכן בציורי אוניות ודגים - הנשקפים, כביכול, מבעד לחלונות הספינה שלכם).
- ב. חשבו יחד ומצאו דוגמות שבהן חבר מהכיתה עושה מעשה חסר אחריות אשר פוגע (או עלול לפגוע) בו עצמו וגם בשאר חברי הכיתה.
כתבו את הדוגמות על הלוח תחת הכותרת "הקודח בספינה". דוגמות אפשריות:
 - תלמיד זורק שקית על הצפת הכיתה במקום לפח - הוא גורם לו עצמו ללמוד בסביבה מלוכלכת וגם פוגע בשאר חברי הכיתה הנאלצים גם הם ללמוד בסביבה מלוכלכת.
 - תלמיד מפריע בזמן שיעור - הוא פוגע בלימודיו שלו וגם בלמידה של כלל חברי הכיתה.
- ג. על סמך הדוגמות שכתבתם, נסחו יחד "הצהרת אחריות כיתתית", שבה כל אחד מהתלמידים מתחייב לשמור על ניקיון הכיתה, לא להפריע בשיעור וכו', וזאת כדי שלא לפגוע בעצמו ובחבריו לכיתה. התחייבות זו תסייע ל"ספינה הכיתתית" שלכם להפליג ולהתקדם בצורה הטובה ביותר. כתבו את "הצהרת האחריות הכיתתית" על בריסטול מקושט, ותלו אותו בכיתה. כל תלמיד

יחתום את שמו בתחתית הבריסטול - כאות להתחייבותו (ראו דוגמה **בנספח 1**).

ד. חשבו יחד כיצד ניתן להעיר בדרך מנומסת ומכובדת לחבר בכיתה ששכח את התחייבותו. האם אתם מסכימים שחברי הכיתה יעירו בנימוס זה לזה, ויזכירו זה לזה את האחריות כלפי הכיתה שכולם התחייבו אליה?

ה. בעקבות הסרטון אפשר לבקש מהילדים להציע דוגמות נוספות לדברים שאנו עושים לפעמים ללא התחשבות באחרים או להרחיב בהקראת השיר של יהודה אטלס: "דברים שמתחשק לי לעשות" (**בנספח 2**).

סרטון הנפשה 2 - "מסקל האבנים"

ניתן לצפות בסרטון כפעילות הנעשרה בסוף היחידה.

אגדה זו מתייחסת לשאלת האחריות כלפי המרחב הציבורי.

א. בעקבות הצפייה בסרטון, ניתן לשאול את התלמידים:

1 למי שייך השביל?

2 האיש שסיקל את האבנים, השליך אותן לשביל שנמצא בשטח ציבורי. מדוע לדעתכם הוא השליך אותן לשם דווקא?

3 בסוף האגדה נתקל האיש באבנים שהוא עצמו זרק בעבר לשביל - ונפל. מה הוא צריך ללמוד מהמקרה הזה?

ה. לעירוד הומשל ויתן להציג לחלמידיה את השאלות האלה:

• למי שייכת הכיתה?

• למי שייכים מסדרונות ביה"ס?

• למי שייכות מדרגות הבניין שבו אתם גרים?

• למי שייכים הרחוב, הגינה, השכונה?

נמקו את תשובותיכם.

תוכלו להציע לתלמידים כמה תשובות: לכולם / לשום אדם / לכל מי שנמצא במקום ומשתמש בהם.

רצוי לשמוע כמה מתשובות התלמידים ולגלות אם יש מגוון של דעות הנוגעות לשאלות אלו, ובמידת האפשר לפתח דיון קצר.

ג. הצעה להצהרה לכתיבה על הלוח:

**המרחב הציבורי הוא גם שלי,
לא שלי באופן פרטי, אלא של כולנו.
אני חלק מהכלל,
ולכן לטובת הכלל באחריות אפעל:**

ניתן לבקש מהתלמידים להציע דוגמות להמשך הקטע הנ"ל, כגון:

"לא אשליך עטיפות ולכלוכים במדרגות הבניין שבו אני גר."
"אם אראה ברחוב מכשול כלשהו שעלולים להתקל בו וליפול (אבן גדולה או ענף) - אזיז אותו הצידה."
"אפעל לקשט את מסדרונות ביה"ס."

ד. ניתן לבקש מכל תלמיד לבחור דוגמה אחת מבין הדוגמות שהוצעו, שלגביה הוא מתחייב לנהוג באחריות לטובת הכלל במרחב הציבורי.

נספח 1: דוגמה ל"הצהרת אחריות כיתתית":

הצהרת אחריות כיתתית

אנחנו, כל תלמידי כיתה,
מתחייבים לקבל על עצמנו אחריות בדברים האלה,
כדי שלא לפגוע בעצמנו ובחברי הכיתה:

- לשמור על ניקיון הכיתה שלנו (לזרוק אשפה לפח בלבד)
- לאפשר למידה בכיתה מבלי להפריע למהלך השיעור
-
-

יחד נעשה ככל יכולתנו לנהוג באחריות ולפעול לטובת הכיתה שלנו!

על החתום: (חתימות התלמידים)

◀ **נספח 2: "דברים שמתחשק לי לפעמים לעשות"**, מתוך הספר "הילד הזה הוא אני" מאת יהודה אטלס, עמ' 15:

דברים שמתחשק לי לפעמים לעשות:
לאכל רק חצי תפוח ות'חצי השני לזרק,
לשתות ישר מהבקבוק אפילו שייכנס בו רק
לצאת לרחוב לשחק בדיק קשהאכל מוכן,
להתנדנד בכסא על יד השלון,
לנגב בשרוול את הארץ מנזלת,
לקחת מקדחה ולקדים בדלת,
לשחק פדורגל בתוך הבית,
לזרק מהחלון גרעינים של זית,
לפתח תרדיו חזק בזמן המנוחה,
לא לרחץ ת'ידיים לפני כל ארוחה,
מעצים של שכנים גיבות לסחב,
להביא הביתה כלבים מהרחוב,
ללכת לבד לקנות בחנויות,
לבזבז קסף על סתם שטויות,
לקחת צבעים ולקשקש על הקיר
ולהגיד שלום לאיש שאני לא מכיר.
לפעמים מתחשק לי ואני סתם רוצה,
ולפעמים מתחשק לי -
ואני עושה.

12. אַתְרִיּוֹת

טוֹכִים הַשָּׁנִים

אֶתִי וְעִמִּית, לוֹמְדִים יַחַד בְּכֵתֶה ג1

אֲנִי בּוֹעֵדֶת עִתּוֹן. אֲנִי צְרִיכָה לְרַאֵן מִיִּשְׁהוּ לְעִתּוֹן הַכָּא שְׁנָכִין.

אֲנִי בּוֹעֵדֶת יוֹם הַלְדָּת. הַמוֹרָה בְּקִשָּׁה מֵאֵתְנִי לְאַרְגֵּן בְּכָל חֹדֶשׁ פְּעִילוֹת לְכַבּוֹד הַיְלָדִים שֶׁנּוֹלְדוּ בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ.

לְפַעֲמִים אֲנִי צְרִיכִים לְהַפְסִיד אֶת הַהַפְסָקָה בְּגִלּל הַתְּפִקִּיד שֶׁלְּנִי וְזֶה קִמְצָצוֹן...

אֲכַל בְּדֶרֶךְ פֶּלֶל אֲנִי נִהְנִים מְאֹד!

1 מֵדַע לְדַעְתְּכֶם עִמִּית וְאֶתִי נִהְנִים מֵהַתְּפִקִּידִים שֶׁלָּהֶם?

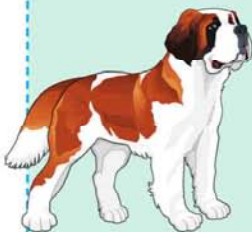
2 מֵדַע עִמִּית בּוֹחֵר לְהַשְׁתַּתֵּף בְּפְעִילוֹת הַוַּעֲדָה אִף עַל פִּי שֶׁלְּפַעֲמִים הוּא מְפַסִּיד אֶת הַהַפְסָקָה וְזֶה מְפְרִיעַ לוֹ?

אֶתִי וְעִמִּית נִבְחָרוּ לוֹעֲדוֹת כִּי יֵשׁ לָהֶם כְּשׁוּרִים מְתַאיֲמִים וְגַם כִּי הֵם אַחֲרָאִים. לְהִיּוֹת אַחֲרָאִי פְרוּשׁוֹ לְמַלֵּא אֶת הַתְּפִקִּיד שְׁלִי בְּצִוְרָה טוֹבָה וְלַעֲשׂוֹת אֶת מָה שֶׁהִתְחַיְבֵתִי לַעֲשׂוֹת.

1 לְמָה אַתֶּם אַחֲרָאִים בַּכֶּתֶה אוּ בַבַּיִת? תּוֹכְלוּ לְהַעֲזֹר בְּתַמוּנוֹת.

שְׂרִית הַיְקָרָה,
אֲנִי מְרָגִישׁ...

2 שְׂרִית בִּקְשָׁה לְיוֹם הַלְדָּתָה כָּלֵב. הוֹרִיָּה הַסִּכִּימוּ אַךְ בְּתַנְאֵי אֶחָד: עָלֶיָּה לְהִיּוֹת אַחֲרָאִית וּלְטַפֵּל בַּכָּלֵב כְּמוֹ שְׂצָרֶיךָ. שְׂרִית כְּמוֹכֵן הַתְחִיבָה אֲבָל... לְפַעֲמִים הִיא שׁוֹכַחַת. מָה הָיָה אוֹמֵר הַכָּלֵב שֶׁל שְׂרִית אֵלּוּ יִכּוֹל הָיָה לְדַבֵּר?

תְּעוּדַת הָאַחֲרִיּוֹת שְׁלִי
שְׁמִי:

בַּבַּיִת/בַּכֶּתֶה אֲנִי אַחֲרָאִית לְ: _____
הַתְּפָקִיד שְׁלִי חָשׁוּב מִכִּיּוֹן שֶׁ: _____
יֵשׁ לְמִלָּא אֶת הַתְּפָקִיד פְּעַם בְּ: יוֹם/יוֹמִים/שָׂבּוּעַ...
לְפַעֲמִים זֶה קִשָּׁה/מְעַצְבָּן כִּי... _____
לְפַעֲמִים זֶה כִּיִּר כִּי... _____

3 הַכִּינוּ לְעֶצְמָכֶם
תְּעוּדַת אַחֲרִיּוֹת:

סומכים עלי

כְּשֶׁאֲנַחֲנוּ אַחֲרָאִים לְמִלָּא תַּפְקִיד כְּזֶה אוֹ אַחֵר, יֵשׁ מִיִּשְׁהוּ שְׂסוּמְךָ עָלֵינוּ:

4 הַשְׁלִימוּ:

◀ הָאֲנָשִׁים שְׂמַנְקִים אֶת הַכֶּתֶה לְאַחַר שְׁעוֹת הַלְמוּדִים סוּמְכִים עָלֵי שׁ...

◀ הַהוֹרִים שְׁלִי סוּמְכִים עָלֵי שׁ...

◀ כְּשֶׁקוֹבְעִים אַרוּחָה מְשַׁתֶּפֶת בַּכֶּתֶה, הַחֲבֵרִים שְׁלִי סוּמְכִים עָלֵי שׁ...

לְהִיּוֹת אַחֲרָאִי פְרוּשׁוֹ שְׂאֲפָשֶׁר לְסַמֵּךְ עָלֵי שְׂאֲפַעֵל כְּרָאִי.

יֵשׁ לָנוּ אַחֲרָאִים אִישִׁית: לְהַכִּין אֶת שְׁעוּרֵי הַבַּיִת, לְלַמֵּד לְמַבְחָנִים, לְזַכֵּר לְשִׁים אֶת הָאֲכָל בְּתִיק כְּשֶׁאֲנוּ יוֹצְאִים לְבֵית הַסֶּפֶר וְעוֹד.

יֵשׁ לָנוּ אַחֲרָאִים גַּם כְּלָפִי הַסְּבִיבָה שְׁלָנוּ: אִם יֵשׁ לָנוּ תַּפְקִיד, עָלֵינוּ לְמַלֵּא אוֹתוֹ בְּרְצִינּוֹת; אִם יֵשׁ מִי שְׂזָקוּק לְעֶזְרָה, עָלֵינוּ לְגַלוֹת רְגִישׁוֹת כְּלָפִיו וְלִסְיֵעַ לוֹ. עָלֵינוּ לְגַלוֹת אַחֲרָאִים גַּם בְּהַתְנַהֲגוּתֵנוּ וּלְהַמְנִיעַ מַפְגִּיעָה בְּאַחֲרִים וּבַסְּבִיבָה.

5 תַּנּוּ דְגָמוֹת לַפְּגִיעָה בַּסְּבִיבָה שִׁישׁ לְהַמְנִיעַ מַמְנָה.

מְקַשְׁבִּים לְאֵגְדָה

הַקוּדָח בַּסְּפִינָה

1 מָשַׁל שְׂסַפֵּר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֵּר יוֹחָאִי:

בְּלֵב הַיָּם שָׁטָה סְפִינָה וְעַל סְפִינָה אֲנָשִׁים רַבִּים וּבִינֵיהֶם סוֹחָרִים שְׂשָׁטוּ אֶל מַעְבַּר לַיָּם, לְנַסּוֹת אֶת מְזֶלָם שָׁם.

5 לפתע שמעו הנוסעים קול רעש משנה מאחד מחדרי הספינה שבספון התחתון. התקרבו הסוחרים אל מקור הרעש, והנה, לתדהמתם, ראו כי אחד מנוסעי הספינה נטל מקדח והחל לקדח חור תחתיו, בקרקעית הספינה! מהרו ותפסו בו הסוחרים "למה אתה עושה כן?" צעקו עליו, "איך אתה מעז?" "מה אתם רוצים?" התפלא הקודח, "הרי בחדרי אני קודח ולא תחתיכם. ומה אכפת לכם?" משך בכתפיו כמתפלא ובקש לאחז במקדח בשנית.

10 "תחתיך אתה קודח?!", קראו הנוסעים הנסערים לעברו, "חסר אחריות

שכמותך! הרי אינך שט לבדך בספינה, וחר קטן בחדרך יציף את הספינה על כלנו. לא רק אתה תטבע, אלא גם אנחנו!"

(על פי מדרש ויקרא רבה (1, ד)

1 השלימו: כְּשֵׁיט חור בַּסְפִּינָה אַז...

2 הָאָדָם שֶׁקוֹדֵחַ בַּסְפִּינָה:

◀ עוֹשֶׂה מָה שְׁהוּא רוֹצֶה נָכוֹן / לֹא נָכוֹן

◀ חוֹשֵׁב עַל תּוֹצְאוֹת הַמַּעֲשִׂים שְׁלוֹ נָכוֹן / לֹא נָכוֹן

◀ מִתְחַשֵּׁב בְּאַחֵרִים נָכוֹן / לֹא נָכוֹן

3 מָה לְדַעְתְּכֶם עֲנֵה הָאִישׁ הַקּוֹדֵחַ לְאַנְשֵׁי הַסְפִּינָה בְּסוּף הַסְפּוֹר?

משימה

4 הצגת "הספינה בסכנה":

- < התחלקו לקבוצות וחלקו תפקידים.
- < חשבו באיזו צורה ובאיזה סוג דבור האנשים ידברו: בכעס, ברגע, באדישות, בתדהמה, בלגלוג ועוד.
- < בחרו איך לסיים את האגדה: בסוף טוב או שמא בסוף רע; כיצד יענה האיש הקודח לאנשי הספינה? כיצד יפעלו כל האנשים בספור, ומה יעלה בגורלה של הספינה?

האדם שקודח בספינה הוא משל לאדם חסר אחריות כלפי עצמו וחסר אחריות כלפי סביבתו.

5 בחרו מעשה אחד מבין הדגמות שלפניכם. הסבירו מדוע הוא מעשה חסר אחריות, וכיצד הוא עלול להזיק או להפריע לאדם עצמו ולאחרים?

יעל מדביקה את המסטיק שלה על הספסל בפארק.

בר מתאמנת בבית בנגינה בכנור בשעת לילה מאחרת.

אריאל משחק בכדור בכביש בזמן שלא עוברות מכוניות.

אנחנו לא חיים לבד אלא כחלק מקבוצה: משפחה, כיתה, מדינה, עם ואפילו עולם. על כן אנחנו צריכים להיות אחראים לעצמנו וגם לאחרים.

עֲרָבוֹת הַדָּדִית

פֶּנֶת הַלְשׁוֹן

עֲרָבוֹת הַדָּדִית הֵיא תְחוּשָׁה שְׁאֵנְחֵנו חֵלֶק מֵהַכָּלל וְגַם עוֹזְרִים זֶה לָזֶה בְּעֵת צָרָה. לְהִיּוֹת עֲרָבִים מְשָׁמְעוּ לְקַבֵּל עַל עֲצִמְנו אֶת הָאֲחֵרִיּוֹת לְאַחֵר. הֵנָּה פְּתִיגָם הַמְּתָאֵר אֶת הָעֲרָבוֹת נְשַׁקִּימַת בְּעַם יִשְׂרָאֵל:

"כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרָבִים זֶה לָזֶה"

(מִדְּוָשׁ סִפְרָא, בְּחוֹקוֹתֵי)

עֲרָב = דּוֹאֵג, אַחֲרָאֵי.

ב

א

1 הַבִּיטוּ בְּתַמוּנָה א: לְאֵן מְפִנֶה מִבְּטָם שֶׁל הָאֲנָשִׁים?

2 הַבִּיטוּ בְּתַמוּנָה ב: לְאֵן מְפִנֶה מִבְּטָם שֶׁל הָאֲנָשִׁים?

3 אֵיזוֹ תַּמוּנָה מְצִיגָה אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא אֲכַפֵּת לָהֶם מְאַחֲרִים, וְאֵיזוֹ תַּמוּנָה

מְצִיגָה אֲנָשִׁים שֶׁשָּׂמִים לֵב לְאַחֲרִים וְלְעוֹלָם שֶׁסָּבִיבֵם?

4 הָאֵם יְדוּעַ לָכֶם מִדְּוָע מוֹפִיעָה בַּת יַעֲנָה בְּתַמוּנוֹת?

?

שאלת אתגר

פנת הלשון

כַּאֲשֶׁר אומרים שְׁאָדָם מִתְנַהֵג כְּמוֹ 'בֵּת יַעֲנָה' מִתְכַּוְּנִים לומר שֶׁהוא אינו שֵׁם לֵב לִסְבִּיבָתוֹ. מִדַּוְעָ? מְקַבֵּל לַחֲשֹׁב שֶׁבֵּת הַיַּעֲנָה מְכַנִּיסָה אֶת רֵאשָׁה לְתוֹךְ הָאֲדָמָה, אִלֵּם הַחֻקִּים מְסַבִּירִים כִּי זֶה רַק נִדְמָה לָנוּ. רֵאשָׁה נֶשֶׁל בֵּת הַיַּעֲנָה קָטָן בִּיחֹס לַגּוֹף שְׁלֵהָ, וְלִכֵּן, כַּאֲשֶׁר הִיא אוֹכֶלֶת מִהַקְרָקַע זֶה נִרְאֶה כְּאִלוּ הִיא מְכַנִּיסָה אֶת רֵאשָׁה לְאֲדָמָה.

כְּשֵׁיט עֲרֻבֹת הַדָּדִית, אֲנַחְנוּ מִשְׁתַּדְּלִים לְהוֹג בְּאַחֲרִיּוֹת וְלָשִׁים לֵב לְאַחֲרִים וְלִסְבִּיבָה.

4 האם אתם זוכרים מקרה שבו נהגתם בכמה בערבות הדדית? ספרו עליו לחבריכם.

מקבלים אחריות למען הכלל

בַּכְּתוּבֹת שֶׁלִפְנֵיכֶם מְסַפֵּר עַל אֲנָשִׁים שׁוֹנִים שֶׁשָׂמוּ לֵב לִבְעֵיָה שְׁקִימָת בְּסְבִיבָתָם וְהִחְלִיטוּ לְקַבֵּל אַחֲרִיּוֹת וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה.

1 בַּחֲרוּ כְּתָבָה אַחַת וַעֲנוּ עַל הַשְּׁאֵלוֹת.

מנקים את החוף

תְּלַמֵּיד קִרְיַת הַחֲנוּךְ "דְּרוֹר" סָחַף אַחֲרָיו 25 חֲבָרִים לְנִקְיוֹן חוֹף פּוֹלַג בְּנִתְנֵיָה. 70 שְׁקִיּוֹת אֲשֶׁפָה מְלֵאוּ עַל יָדָם.

צִיפִי קַפֵּל. פְּרָסָם: 03.03.10, 08:53

מנגינה מהלב

דְּבִיר נָצָה מְאוֹד לְנַגֵּן בְּגִיטָרָה, אָךְ הוּא חוֹלָה בְּמַחְלַת שֶׁתּוֹק הַמוֹחִין – וְלֹא הִיָּה יָכוֹל לְהַחֲזִיק אֶת הַגִּיטָרָה בְּיָדָיו. קְבוּצַת תְּלַמִּידִים מִבֵּית הַסֵּפֶר אוֹרֵט שָׂרַת בְּנִצְרַת עֲלִית, שָׁבוּ לוֹמֵד דְּבִיר, סִימּוּ בְּאַחֲרוֹנָה לְתַכְנֵן וְלִכְנֹת עֲבוּרוֹ מִתְּקוּן מִיחַד שֶׁמַּחֲזִיק אֶת הַגִּיטָרָה וּמֵאֲפָשֶׁר לוֹ לְנַגֵּן.

"זֶה הִיָּה אַחַד הַיָּמִים הַמְּאֻשְׁרִים בְּחַיֵּי, תֵּאָר דְּבִיר, "רָגַשׁ אוֹתִי מְאוֹד שֶׁחֲבָרֵי לְלִמּוּדִים עָשׂוּ אֶת זֶה בְּשִׁבְלִי".

יִשְׂרָאֵל מוֹשָׁקוֹבִיץ. פְּרָסָם: 13.6.2012

אמץ חיל

עיריית הוד השרון החליטה לפתח קו טלפון חרום שישימש משפחות מהעיר המעונינות לאמץ תילים בודדים שאין להם לאן לחזור בסופי שבוע.

אירית מרק. פרסם: 26.11.2009

משלחת לנפאל

בעקבות רעידת אדמה חמורה בנפאל, צה"ל ומתנדבים נוספים התגייסו לעזרה ולנפאל יצאה משלחת ישראלית גדולה של רופאים, צוותי חלוצ ואפילו כלבים לאתור נצולים מתחת להריסות.

מעריב 26.4.2015

2 מהו המעשה הטוב המתאר בכתבה?

3 כתבו 2-3 שאלות שהייתם רוצים לשאל את אחד האנשים שהיו מעורבים במעשה, אלו יכלתם לראות אותם.

משימה

4 אנחנו מקבלים אחריות:

א. בחרו גם אתם תחום שבו אתם יכולים לקבל אחריות ולעזור (עזרה לזולת, נקייון הסביבה, דאגה לבעלי חיים ועוד).

ב. התחלקו לזוגות. חשבו יחד ומצאו פעולות שאתם יכולים לעשות כדי לשפר את המצב הקיים.

ג. הכינו לכם צמידי אחריות -

גזרו רצועת נייר דקה ברוחב 2 ס"מ.

כתבו על הרצועה: "אני אחראי/אחראית..."
על פי תחום האחריות שבחרתם.

הדקו או הדביקו את שני הקצוות זה לזה.

מסכמים: אז מה למדנו?

בחרו את כל התשובות הנכונות:

להיות אחראי פרושו -

לְקַבֵּל אַחֲרָיוֹת לְתוֹצְאוֹת הַמַּעֲשִׂים שֶׁלִּי

לְחַשֵּׁב אִיךָ הַמַּעֲשִׂים שֶׁלִּי יִשְׁפִיעוּ עָלַי וְעַל אֲחֵרִים

לְדַאֵג רַק לְעִצְמִי

לְבַצֵּעַ אֶת הַמְּשִׁימוֹת שֶׁלִּי כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ

לְעֲשׂוֹת רַק מָה נְשׂוֹב לִי

לְחַשֵּׁב אִיךָ אוֹכֵל לְעֹזֵר לְאַחֵרִים

לֹא לְהִזִּיק לְסִבִּיבָה